

Звіт

про повторне відстеження результативності регуляторного акта – постанови Правління Національного банку України від 11 лютого 2021 року № 16 “Про затвердження Правил розрахунку небанківськими фінансовими установами України загальної вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит”

Назва виконавця заходів з відстеження

Управління захисту прав споживачів фінансових послуг Національного банку України.

Цілі прийняття акта

Правління Національного банку України прийняло постанову від 11 лютого 2021 року № 16 “Про затвердження Правил розрахунку небанківськими фінансовими установами України загальної вартості кредиту для споживача та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит” (далі – регуляторний акт) на виконання вимог статті 5 Закону України “Про споживче кредитування” та з метою затвердження для небанківських фінансових установ України, які відповідно до законів України мають право надавати споживчі кредити (далі – кредитодавець), єдиної методики розрахунку загальної вартості кредиту для споживача фінансових послуг та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит. Регуляторний акт набрав чинності з 13 лютого 2021 року.

Строк виконання заходів з відстеження

Повторне відстеження результативності регуляторного акта розпочато 11 серпня 2022 року та закінчено 09 вересня 2022 року.

Тип відстеження

Повторне відстеження.

Методи одержання результатів відстеження

Аналіз показників результативності регуляторного акта з використанням статистичних даних.

Дані та припущення, на основі яких відстежувалася результативність, а також способи одержання даних

Відстеження результативності регуляторного акта проводилося на підставі статистичних даних щодо звернень фізичних осіб з питань, що є предметом правового регулювання регуляторного акта, та інформації про кількість небанківських фінансових установ, у яких виявлено факти порушення вимог акта

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Матузка Ярослав Васильович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000BD11000082490000

Дійсний до: 15.09.2023 14:27:52

Національний банк України

В/14-0008/74101

від 16.09.2022 11:40

під час здійснення безвиїзного нагляду за додержанням законодавства України про захист прав споживачів фінансових послуг.

Відстеження результативності регуляторного акта проводилося з урахуванням кількості учасників ринку фінансових послуг, на яких поширюється дія регуляторного акта.

Кількісні та якісні значення показників результативності акта

1. Кількість учасників ринку фінансових послуг, які станом на дату визначеного звітного періоду мають діючу ліцензію на надання коштів у позику, у тому числі і на умовах фінансового кредиту (таблиця 1).

Таблиця 1

Учасники ринку фінансових послуг, які мають ліцензію на надання коштів у позику, у тому числі і на умовах фінансового кредиту	Кількість станом на 13.02.2021	Кількість станом на 13.06.2021	Кількість станом на 13.10.2021	Кількість станом на 13.02.2022
1	2	3	4	5
Усього, з них:	1 234	1 190	1 119	1 129
кредитні спілки	227	211	192	187
фінансові компанії	770	766	729	747
ломбарди	237	213	198	195

2. Кількість звернень фізичних осіб до Національного банку України (далі – Національний банк) з питань, що є предметом правового регулювання регуляторного акта (таблиця 2).

Для аналізу взято звернення фізичних осіб до Національного банку з питань, пов'язаних із розрахунком загальної вартості кредиту для споживачів фінансових послуг та реальної річної процентної ставки за договорами про споживчий кредит, що укладені після закінчення строку на приведення діяльності кредиторів до вимог регуляторного акта.

Таблиця 2

Учасники ринку фінансових послуг, на яких поширюється дія регуляторного акта	Кількість за період з 13.05.2021 до 12.08.2021	Кількість за період з 13.08.2021 до 12.11.2021	Кількість за період з 13.11.2021 до 12.02.2022
1	2	3	4
кредитні спілки	-	-	-

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Матузка Ярослав Васильович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000BD11000082490000

Дійсний до: 15.09.2023 14:27:52

Національний банк України

В/14-0008/74101

від 16.09.2022 11:40

1	2	3	4
фінансові компанії	-	1	5
ломбарди	-	-	-

Національний банк за результатами розгляду цих звернень надав пояснення щодо розрахунку та/або переліку складових загальної вартості кредиту для споживача фінансових послуг та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит згідно з методиками їх розрахунку, наведеними у регуляторному акті, а також щодо надання споживачу графіка платежів. Фактів порушення вимог регуляторного акта під час опрацювання таких звернень не виявлено. Водночас Національний банк у 2021 році проводив Всеукраїнську інформаційну кампанію із захисту прав споживачів фінансових послуг “Знай свої права” за підтримки Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з метою підвищення рівня їх фінансової обізнаності. Проведення роз’яснювальної роботи також здійснюється за допомогою дописів у соцмережах, звітів про роботу зі зверненнями споживачів фінансових послуг.

Крім того, у трьох зверненнях споживачів фінансових послуг до Національного банку з питань, що не є предметом правового регулювання регуляторного акта, виявлено факти порушення однією фінансовою установою вимог регуляторного акта. Виявлені порушення враховані в межах проведення нагляду за додержанням законодавства України про захист прав споживачів фінансових послуг.

3. Під час здійснення безвиїзного нагляду за додержанням законодавства України про захист прав споживачів фінансових послуг щодо додержання учасниками ринку фінансових послуг вимог регуляторного акта одразу після закінчення строку на приведення діяльності кредиторів до вимог зазначеного акта Національний банк надіслав запити до фінансових компаній про надання інформації, документів та письмових пояснень щодо розрахунку ними загальної вартості кредиту для споживача фінансових послуг та реальної річної процентної ставки, надання графіка платежів.

За результатами опрацювання отриманих інформації та документів від учасників ринку фінансових послуг, на яких поширюється дія регуляторного акта, лише у 17 фінансових компаній виявлено факти порушення його вимог. До 13 таких учасників ринку фінансових послуг застосовано заходи впливу у вигляді зобов’язання порушника вжити заходів для усунення порушення та/або вжити заходів для усунення причин, що сприяли вчиненню порушення, та щодо чотирьох – прийнято рішення про незастосування заходів впливу в зв’язку із його самостійним усуненням порушення/виключенням із Державного реєстру

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Матузка Ярослав Васильович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000BD11000082490000

Дійсний до: 15.09.2023 14:27:52

Національний банк України

B/14-0008/74101

від 16.09.2022 11:40

фінансових установ. Станом на дату початку виконання заходів із відстеження результативності регуляторного акта зазначені порушення усунені.

Оцінка результатів реалізації акта та ступеня досягнення визначених цілей

Нормативно-правовим актом, який регламентував порядок розрахунку кредитором загальної вартості кредиту для споживача фінансових послуг та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит, до 13 лютого 2021 року було розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 20 липня 2017 року № 3238 “Про затвердження Методики розрахунку загальної вартості кредиту для споживача, реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит”, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 16 серпня 2017 року за № 1008/30876. Законом України від 20 вересня 2019 року № 122-ІХ “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав споживачів фінансових послуг” (далі – Закон № 122-ІХ) внесено зміни до Закону України “Про споживче кредитування”, зокрема щодо визначення загальних витрат за споживчим кредитом, що використовуються для цілей обчислення реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит та загальної вартості кредиту для споживача фінансових послуг.

Таким чином, Національним банком, який з 01 липня 2020 року отримав повноваження щодо здійснення державного регулювання та нагляду на ринках небанківських фінансових послуг за діяльністю небанківських фінансових установ відповідно до Закону України від 12 вересня 2019 року № 79-ІХ “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг”, на виконання частини четвертої розділу II “Прикінці та перехідні положення” Закону № 122-ІХ приведено вимоги до розрахунку кредитором загальної вартості кредиту для споживача фінансових послуг та реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит у відповідність із Законом № 122-ІХ шляхом прийняття регуляторного акта.

Прийняття регуляторного акта забезпечило затвердження єдиної методики розрахунку кредитором загальної вартості кредиту для споживача фінансових послуг, реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит, яка відповідає вимогам законодавства України. Водночас дотримання кредитором визначених у регуляторному акті вимог та надання достовірної інформації щодо загальної вартості кредиту для споживача фінансових послуг та реальної річної процентної ставки за договорами про споживчий кредит сприяє прийняттю споживачами усвідомленого рішення щодо отримання споживчого кредиту та зниженню ризику неповернення такого кредиту.

Результати реалізації регуляторного акта та ступінь досягнення визначених цілей загалом оцінюються позитивно. Подальший висновок щодо оцінки

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Матузка Ярослав Васильович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000BD11000082490000

Дійсний до: 15.09.2023 14:27:52

Національний банк України

B/14-0008/74101

від 16.09.2022 11:40

результативності регуляторного акта буде зроблено після здійснення періодичного відстеження результативності відповідно до Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” з урахуванням результатів перевірки дотримання вимог регуляторного акта учасниками ринку фінансових послуг, на яких поширюється дія регуляторного акта, під час здійснення безвиїзного нагляду за додержанням законодавства України про захист прав споживачів фінансових послуг.

В. о. Голови

Ярослав МАТУЗКА

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Матузка Ярослав Васильович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000BD11000082490000

Дійсний до: 15.09.2023 14:27:52

Національний банк України

В/14-0008/74101

від 16.09.2022 11:40